



ROERKERKNIEUWS - tijd door het jaar

editie 164 (13 juli 2023) – www.roerkerken.nl

kerkwijdingsverjaardag H. Grafbasiliek (15 juli)

De zusters van Berg hebben natuurlijk een bijzondere band met de Berger basiliek, maar ook met een andere basiliek, namelijk die van het H. Graf in Jeruzalem, volgens de traditie gebouwd op de plek waar Jezus na zijn kruisdood begraven werd. De zusters vieren de consecratie van de H. Grafkerk in Jeruzalem jaarlijks op 15 juli met een plechtige hoogmis. Het is dan ook een bijzondere kerk, een kerk met een bijzondere geschiedenis, een geschiedenis die al begint met de vinding van het H. Graf door keizerin Helena, moeder van de grote keizer Constantijn in de vierde eeuw. Het werd ontdekt bij de sloop van de tempel voor de godin Aphrodite die keizer Hadrianus er in 135 had laten bouwen. De Romeinse heersers van de tweede eeuw hadden de sporen van Joods leven in Jeruzalem uitgewist en de stad de naam 'Aelia Capitolina' gegeven. Op haar beurt liet keizerin Helena ieder spoor van heidendom in het Heilig Land uitwissen en in 326 boven het H. Graf een kerk bouwen die ze de 'Anastasis' (Verrijzenis) noemde. Een kerk die sindsdien niet alleen een rijke maar ook turbulente geschiedenis heeft (zie: <https://kro-ncrv.nl/katholiek/encyclopedie/h/heilig-grafkerk>).

St. Odiliafeest (16 juli)

Op de derde zondag van juli (dit jaar dus op 16 juli) vieren wij in St. Odiliënberg weer het jaarlijks St. Odiliafeest met 's morgens om 9.30 uur een hoogmis en 's middags om 15.00 uur een lof in de basiliek. Zowel de na de Mis als het lof bestaat de mogelijkheid om de zegen met de relikwie van de H. Odilia te ontvangen. Er zijn ook speciale St. Odilia(-noveen)kaarsen verkrijgbaar, evenals St. Odiliawater. De H. Odilia van Keulen (18 juli) behoorde tot het gezelschap van de H. Ursula. De legende rond (het martelaarschap van) deze elf(-duizend?) maagden (ca. 453) staat in nauw verband met de beroemde gedenksteen van Clematius. Deze steen is sinds 1866 te vinden in de zuidwand van het gotische koor van de Keulse St. Ursulakerk. Onderzoek heeft uitgewezen dat de steen waarschijnlijk afkomstig is uit de Romeinse tijd. En dat er dus in de 4^e of 5^e eeuw op de Romeinse begraafplaats een kapelletje gestaan moet hebben dat toegewijd was aan de gedachtenis van 'maagden die hun bloed voor Christus vergoten hadden'. Weliswaar houden geleerden er rekening mee dat de Clematiussteen een vervalsing uit het begin van de 9e eeuw zou kunnen zijn, maar dan wel een hele knappe! In de loop van de 10^e eeuw neemt de legendevorming rond Sint Ursula een grote vlucht. In 1106 legde men bij de Keulse St. Ursulakerk een Romeinse begraafplaats ('Ager Ursulanus') bloot. Onmiddellijk werden de gevonden beenderen in verband gebracht met de heilige Ursula en haar gezellinnen. De relieken werden in een schrijn geplaatst (1159) en ter verering uitgesteld in de St. Ursulakerk. Tot op de dag van vandaag kan men naast de kerk het knekelhuis bewonderen waar de beenderen op kunstzinnige wijze zijn opgeslagen. Van daaruit werden ze overal in Europa verspreid. In 1893 werd bij herstelwerkzaamheden van de St. Ursulakerk een grafsteen herontdekt uit de 4^e of 5^e eeuw, waarop te lezen stond dat Ursula acht jaar, twee maanden en vier dagen oud was, toen zij overleed. De steen was in de 12^e eeuw ingemetseld in de derde pijler van de zijbeuk van de kerk die aan Sint Ursula was toegewijd. Tegenwoordig is de steen te bewonderen op de bovenverdieping van het Romeins-Germaans Museum te Keulen. De steen was afkomstig van het grote grafveld dat

noordelijk buiten de stadsmuur van Colonia Agrippina lag, richting Neuss (www.heiligen-3s.nl/heiligen/07/18/07-18-0453-odilia.php).

350 jaar Kapel onder de Linden (Thorn)

In 1673 werd in Thorn een kapel gebouwd in opdracht van Clara-Elisabeth, gravin van Manderscheid-Blankenheim (1631-1688), kanunnikes (stiftdame) van de Rijksabdij Thorn, thans beter bekend als 'de kapel onder de linden'. Een zogenaamde 'Loretokapel', gemodelleerd naar het huis(je) van Maria (de 'santa casa'), zoals dat volgens de legende in 1291 door engelen naar het Italiaanse stadje Loreto zou zijn overgebracht. Op 25 augustus 1673 werd de eerste steen gelegd en op 8 september 1674 werd het Mariabeeld in plechtige processie naar de kapel gebracht. De officiële consecratie had plaats op 9 juli 1681. Het 17^e-eeuwse deel van de kapel heeft stucplafonds uit 1773, ontworpen door rector Balthasar van Droegenbroeck. De daar aangebrachte medaillons geven episoden uit de legende van Loreto weer, evenals afbeeldingen van de heilige Franciscus en Clara. Het altaar, rijk versierd met houtsnijwerk, dateert uit het bouwjaar van de kapel (1673) In de Franse tijd (1796) werden de kerkelijke goederen (met name de voormalige abdijgebouwen, de abdijkerk en de kapel) door de Franse overheid geconfisqueerd, maar in 1803 werd de kapel door kanunnik Jan Reinier Broeckmeulen teruggekocht. Na diens dood in 1822 kwam de kapel aan de parochie. In 1811 was de kapel al eens naar het westen toe uitgebreid met een hoger deel (dat twee jaar later door Vitus Deocharus Dambacher van medaillons in empirestijl werd voorzien [zie Roerkerknieuws nrs. 33, 37 en 134]). Aan het bouwjaar van deze eerste uitbreiding (1811) herinnert het chronogram op de zangtribune: CresCente aCCUrsU CresCebat forMa saCeLLI. In 1898 werd nog een biechtkapel aangebouwd. Dit jaar wordt het 350 jarig bestaan van de kapel gevierd. Op vrijdag 8 september a.s. is er om 18.00 uur een pontificale hoogmis in de abdijkerk. Bij aanvang van de Heilige Mis wordt het Mariabeeld uit de kapel de kerk binnen gedragen. Om 20.00 uur wordt in het openluchttheater van het abdijcomplex het toneelstuk 'ontstaansgeschiedenis van de oprichting van de Kapel onder de Linden' opgevoerd. Op zaterdag 9 september a.s. houdt de Belgische actrice Elena Peeters in de abdijkerk een monoloog, getiteld 'vertrouwen in Maria' op basis van het intentieboek dat in de kapel ligt. Op zondag 10 september a.s. vertrekt om 14.00 uur vanaf de Wijngaard een belevingsstoet naar de kapel: 'het Mariabeeld keert terug naar de kapel'; bij aankomst aan de kapel is er een kort lof en volgt er een muzikale afsluiting. Op maandagavond 11 september a.s. houdt prof. van Woerkom in zaal 'Aod Thoear' onder auspiciën van GHK 'Land van Thorn' een lezing: 'Mariadevotie en Marialiederen in Zuid-Nederland. Op zaterdagavond 16 september wordt om 20.00 uur in de abdijkerk een speciaal en uniek concert gehouden door de schola cantorum: "muziek uit het Thorner Stift'. Zie verder: www.350jaarkapelonderdelinden.nl.

Waalse familienamen in de Roerstreek (VI) – Bustin

In Posterholt wordt niet alleen de naam Demarteau met een autogarage in verband gebracht, maar ook de naam Bustin. Met Joep Bustin (64) stond onlangs nog in het Posters Weakblaad een interview te lezen (60 [2023] nr. 27): "Techniek zit gewoon in mijn bloed". De liefde voor auto's en al wat daarmee te maken heeft, erfde hij van zijn vader Ben (1928-2010) die na zijn militaire diensttijd in Roosteren een tankstation annex garagebedrijf begon, eerst nog "in de sjop naeve de sjuur", maar later (sinds in 1992) in de nog altijd bestaande garage-accommodatie aan de Maaseikerweg (autobustin.nl). Zoals hij het zelf in bovengenoemd interview omschrijft: "ik ben geboren met benzine in mijn bloed". Ook al heeft hij Joep zijn Posterse garagebedrijf inmiddels aan zijn zonen Dennis en Marcel overgedragen, hij

is nog vaak in 'zijn' garage te vinden, al was het maar vanwege zijn passie voor oldtimers. De Bustins komen oorspronkelijk uit Born (Holtum), waar al verschillende generaties Bustins woonden voordat ze zich in Roosteren vestigden. Het was Philippus Petrus (Pierre) Bustin (1736-1807) die zich met zijn eerste huwelijk in 1760 in Holtum vestigde. Zijn ruim vijftien jaar oudere echtgenote, Catharina Nelissen (1720-1786) kwam ook uit Holtum. Na de vroegtijdige dood van zijn eerste echtgenote hertrouwde hij in 1790 met de eveneens uit Holtum afkomstige maar wel ruim twintig jaar jongere Maria Catharina Ohlenforst (1757-1819). Hij overleed op 7 augustus 1807 in Born: *"Pierre Bustin, époux de Marie Catrine Olivers (sic!, red.), décédé le sept de ce mois (d' août) à cinq heures du soir, profession de maréchal, agé de soixante neuf ans, né à, département de ..., demeurant à Holtum, fils de Jean Pierre Bustin décédé, de de Marie Capp décédée"*. Bustin was afkomstige uit Heuvel-Romain, maar zijn vader kwam oorspronkelijk uit het nabij gelegen Oupeye waar zijn naam trouwens ook wel als Burtin wordt gespeld (Burtin d' Oupeye). Daarmee komt de stamvader van de Bustins dus uit dezelfde buurt als waar Cabollets hun roots hebben (Hermalle), namelijk de omgeving van Luik. Toeval of niet: de Van den Hove's van kasteel Holtum waren sinds 1713 (tevens) heer van Oupeye, Vivegnis en Petit Aaz: *"1713, 22 novembre, Le seigneur Jean Baptiste Van den Hove, capitaine, veuf de madame Francoise Agnès de Cort et père de Henri Joseph Van den Hove, relève Oupée, Vivegnis et Petit-Aaz par décès de Jean Baptiste de Cort, son beaufrère, mors sans hoirs - 1741, 16 novembre, le seigneur Léo Alexandre Joseph van den Hove, fils de capitaine Jean Baptiste, relève les trois seigneuries – 1744, 6 juillet, Léo Alexandre Joseph Van den Hove, et son frère Jean Baptiste, font relief des trois seigneuries leur dévolues par décès de leur frère aine Henri Joseph et de leur père Jean Baptiste"* (Bulletin de l' Institut Archéologique Liégeois 1870). Tegen het einde van de achttiende eeuw werd over de eigendom van deze heerlijkheden een rechtstrijd gevoerd, de zogenaamde "Oupeysche Rechtstreit" die in 1810, toen Karel Albert von Hove (+ 1817) als gepensioneerd kolonel in Beierse dienst zijn testament opmaakte, blijkbaar nog altijd speelde, d.w.z. de hem toebehorende *"halbscheid von obbgesagten Herrschaften Oupey, Vivegnis und Klein Aaz"*: in zijn testament bepaalde hij *"alle diese (seine) Rechte und Anspruchen, die (ihm) auf diese genannten Herrschaften zustehen, (er) begiere den Kindern seiner beiden Schwestern Anna Theresia von St. Remy, gebohrnen Von Hove, ind Maria Josepha von Hothausen, gebohrnen Von Hove, welche, soviel (ihm) bewusst, theils zu Schoendellen und auf den Hause Biesen, auf der Neustadt, zwisschen Holtum und Millen, theils auf dem Hause Forst (Ter Horst in Echt, red.), in dem Departement des Untern Maasstroms, in Franckreich, wohnen"* (De Maasgouw 1890). wordt vervolgd

personalia

Op woensdagmiddag 12 juli j.l. deden we vanuit de St. Martinuskerk van Vlodrop **Peter Johannes Hubertus ('Jan van Kaoleboer') Jan van de Borgh (1934-2023)** uitgeleide. Geboren en getogen aan de Grootestraat in Vlodrop, waar vader Piet en oom Sjeng, die bij hen inwoonde een kolenhandel runden. Later zou Jan samen met zijn broer Herman de ouderlijke kolenhandel overnemen. In 1969 trouwde hij met kasteleinsdochter Marian van Zoelen (1948-2003) en woonde hij met zijn gezin (dat met twee zonen werd uitgebreid) een poos bij zijn ouders aan de Grootestraat in. Naast de nodige brandstoffen verkocht hij ook kunstmest en veevoer. Dit bedrijf ging later (na het afstoten van de brandstoffenhandel) over naar de boerenbond in St. Odiliënberg en Montfort waar Jan en Herman tot aan hun pensioen zouden werken. In zijn vrije tijd was Jan meer dan 50 jaar lid van en actief voor de plaatselijke schutterij St. Martinus. Niet alleen voor zijn inzet als bestuurslid, maar ook voor

het schuttershome aan het 'Vagevuur' kreeg hij in 2015 de vrijwilligersspeld van de gemeente Roerdalen. Hij was er maar wat trots op dat hij in het jaar dat de schutterij haar 375-jarig bestaans-feest vierde (1995) de koningseer wist te bemachtigen. Inmiddels was hij van Marian gescheiden en onderhield hij een relatie met Toos Frijns-Vroegop (1936-2019). Behalve de schutterij was ook voetbal Jans grote passie. Niet alleen keek hij altijd voetbal op TV maar bezocht hij ook voetbalwedstrijden in het stadion, met name van Fortuna Sittard en Ajax. Jan was een harde werker en een echte doe-het-zelver. Jarenlang was hij bezig met de verbouwing van het ouderlijk huis voor broer Herman en van zijn eigen huis aan de Kerkstraat. In zijn spaarzame vrije tijd nam hij samen met Toos deel aan de activiteiten en uitstapjes van de schutterij, maakten ze tochtjes door Zuid-Limburg en bezochten ze vele markten en oude-ambachten. Ieder jaar gingen ze ook op vakantie, met name naar Italië, Kroatië, Turkije en Spanje. Ook na zijn pensionering kon Jan niet stil zitten en heeft hij nog menig tuintje geschoffeld, struiken gesnoeid, stenen gesleept en specie gedraaid. Inmiddels was hij ook opa geworden en dat gaf toch een speciale dimensie aan zijn leven. Hoewel hij in 2014 werd getroffen door een hartinfarct en in 2018 door een herseninfarct bleef hij nog lang actief en nam hij - toen Toos begon te dementeren - steeds meer zorgtaken op zich. Ook toen ze in WZC Bergh werd opgenomen bleef hij haar dagelijks bezoeken totdat ze in de zomer van 2019 overleed. Niet lang daarna begon hij ook zelf met zijn gezondheid te sukkel; het bleek zelfs ernstiger dan aanvankelijk gedacht. Maar na een zware operatie en de erop volgende revalidatie was hij weer snel de oude en schoffelde hij er weer lustig op los. Na verloop van tijd stak zijn ernstige ziekte toch weer de kop op en leken speciale tabletten toch wel enige soelaas te bieden. Afgelopen voorjaar werd echter duidelijk dat hij uitbehandeld was. En zo bereidde hij zich voor op het einde, dat zich uiteindelijk op donderdagmiddag 6 juli j.l. aandiende. Na de uitvaartmis volgde in Roermond de crematie.

Wit U ons financieel ondersteunen? Bij voorbaat dank!

Herkenbosch: NL 52 RABO 0121 402 088 t.n.v. kerkbestuur St. Sebastianus

Melick: NL 40 RABO 0133 000 400 t.n.v. kerkbestuur St. Andreas

Montfort: NL 39 RABO 0134 704 126 t.n.v. kerkbestuur H. Catharina

St. Odiliënberg: NL 79 RABO 0138 1180 00 tnv kerkbestuur HH. Wiro, Plechelmus en Otgerus

Posterholt: NL 06 RABO 0142 301 760 t.n.v. kerkbestuur St. Matthias

Vlodrop: NL 10 RABO 0154 600 512 t.n.v. kerkbestuur St. Martinus

Tot slot

Aan- en afmelding voor deze nieuwsbrief kan via: clustersecretariaat@roerkerken.nl

Jos. L'Ortye (Posterholt), pastoor, tel. 40 12 21 - pastoor@roerkerken.nl

Paul Hamans (St. Odiliënberg), assistent, tel. 527 825 - p.hamans@roerkerken.nl

Gerard Sars (St. Odiliënberg), diaken, tel. 537 765 - g.sars@roerkerken.nl

Rim Mom (Montfort), diaken, tel. 542 154 - r.mom@roerkerken.nl

Bert Venner (Roermond), diaken, tel. 320 215 - b.venner@roerkerken.nl

Lian Overbeeke (Posterholt), catechiste, tel. 06 – 526 20 245 - l.overbeeke@roerkerken.nl

Parochiebureau Herkenbosch (Anja Wagemans), tel. 520 672 - sebastianus@roerkerken.nl

Parochiebureau Melick (Marie-Anne Geraedts), tel. 537 965 - andreas@roerkerken.nl

Parochiebureau Montfort, tel. 543 127 - catharina@roerkerken.nl

Parochiebureau St. Odiliënberg (Marlou Roeleveld), tel. 531 384 - otgerus@roerkerken.nl

Parochiebureau Posterholt (Lilian Peters), tel. 400 275 - matthias@roerkerken.nl

Parochiebureau Vlodrop (Marjon van der Beek), tel. 401 207 - martinus@roerkerken.nl